

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

792

Hely

Newszeti Színház

Idő

1927

Személy

Forrás:

Magyarország

Bjn
(Hely)

1927. 10. 2.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Tervek a Nemzeti Színház felépítésére

Feszült figyelemmel kísérem a *Magyarország* akcióját, mely a Nemzeti Színház felépítésének ügyét tartja ébren, kitűnő zurnalisztai eszközökkel és megbízható, érdekes adatok segítségével.

Magam, nemcsak mint e dicsőséges műintézetnek immáron huszonkettedikéves tagja, de mint jó magyar ember és, mint minden nemes tradíció szép és stílusos műemlék fanatikus rajongója, már többször cikkeztem, fájdalmasan felsikongva, ez ügy érdekében.

Irtam egyszer, hajdan, még a békében amellet, hogy a lezárt szent kapukat nyissák fel újból. *Ne rombolják le a kedves, szolid, alkalmas és művészi épületet, csak azért, hogy helyébe talán egy kevésbé kedves, szolid, alkalmas és művészi, de mindenesetre drágább kerüljön. Nem használt.*

Az 1908-ban használaton kívül helyezett régi Nemzeti Színházat 1913-ban bontották le, hogy 1914-ben újból felépítsék. Jött a háboru, a többit tudjuk.

Irtam, — már a háboru vége felé — melyben azt az ötletet vetettem fel, hogy ha már eltűrtük azt az oktan barbarizmust, hogy a régi épület megsemmisült, legalább építsük fel az újra, a régi tervek szerint, legfeljebb, tehnikailag modernizálva a színpadi részt.

A vita megindult és pár hét múlva be is fejeződött. A Grassalkovich-féle telken pedig árusbódék sora és bukódó mozi burjánzott fel. Holoitt azóta kiderült, hogy a régi épület még öreg korában is épőbb és erősebb volt a legtöbb modern épületnél.

Most aztán jelentkezett egy „külföldi érdekcsoport“, mely felajánlotta az államnak, hogy „üzleti épülettel“ garnirozva, hajlandó az ingyentelken a Kamaraszínházat is felépíteni melleleg. Az állam, respektive a kultuskormány, ugy látszik, kap a kiváló alkalmon és máris élénken tárgyalásokba bocsátkozik, ankéteket rendez és lázasan foglalkozik az ügygel.

Ma az a helyzet, hogy az építkezés kérdése megérett és csupán az volna kívánatos, hogy ne puskázzák el a dolgot. Ne kerüljön sokba az épület, de amellet ne legyen megalázó stílustalan, kegyeletlen és művészietlen a megoldás, de amellet hasznos és alkalmas épületet kapjon a nemzet első színjátszó gárdája. Lehetőleg pedig ugy, hogy egy csapásra két legyet üssön a terv, azaz az új Nemzetie mellett a Kamara ügye is egyben megoldódjék.

Egyszóval: ma két állami drámai színház elhelyezése aktuális, lehetőleg kevés anyagi áldozattal. Egy nagyobbé és egy kisebbé.

Nos, ebben a kérdésben volna néhány rövid szavam, hogy ugy mondjam, egy hármás alternatív ötletem. Mindháromban, persze, szem előtt tartom a tradícióktól is megszentelt, de gazdaságilag, helyrajzilag is legalkalmasabb Grassalkovich-féle telekmegoldást.

A) Az első szerint: építtessék fel a Nemzeti Színház — lehetőleg a régi formájában — a régi helyén, esetleg üzleti bérházzal, vagy árkádos külsőépítménnyel körülvéve (mint a régi Nemzeti volt, vagy mint a mai bécsi Burgszínház). A Kamara kerülhetne, a szintén állami tulajdonban lévő, hely szerint pompás, *Uránia-épületbe*. (Az ott székelő és még 10—15 éves bérlettel rendelkező mozi aránylag csekély lelépéssel elintézhető lenne.)

B) A Nemzetire vonatkozó fenti terv mellett ajánlanám a *Ferenc József-téri Lloyd-*

palota (a régi szabadelvü párt) épületét a Kamara részére. Stílusos, tágas, alkalmas épület; udvara — csekély költséggel — jól átalakítható.

C) Harmadik proppozícióm: ne az amugyis nagyon forgalmas Rákóczi-uton lévő Pannónia-szálló kisajátításával foglalkozzanak illetékes köreink, hanem csapjanak néhány száz négyzetméternyi területet a meglévőhöz az ugyancsak állami „régí tehnikai“ telekből, mely most a *Tudományegyetem bölcsészeti karának tulajdonában van*, azaz a muzeumköruti szomszédos épületet áldozzák fel és immár kialakul egy majdnem egy holdnyi, téglalakú terület, hová ugy a Nemzeti, mint a Kamara Színház épülete, sőt az azokkal esetleg kombinált üzleti- és bérházak is bőven elférnek, építészetiileg pedig a legartisztikusabban megoldhatók.

Ezt a megoldást talánám minden tekintetben a legcélravezetőbbnek. Egy helyen, együtt (akárcsak a müncheni Hof és Residenz-Theaternál), közös adminisztrációs- és raktárhelyiségekkel, elkülönítve más épületektől, a legjobb helyen, esetleg a Pannónia melletti és az Esterházy-utcába kivezető kocsikijárókkal.

Nem tudom: mit szólnak a szakértők, a hivatásosak, a hivatottak ez ötleteimhez, melyeket szeretettel álmodtam meg, ápoltam és ajánlok fel ezennel. En mindenestre önzetlenül és csupán az ügy szeretetéből cselekszem, mikor leírom mindezt és hön óhajtom, bár ezek valamelyike, vagy egy, ezeknél jobb és alkalmasabb, végre dülöre vinné szegény nemzeti színjátszásunk hajlékának végleges megoldását.

Kürthy György

a Nemzeti Színház tagja,
a m. kir. Iparművészeti Iskola tanára.

1923